

Ներդիր 1. Արհմիությունները ըստ «Արհեստակցական միությունների մասին» ՀՀ օրենքի¹
Արհեստակցական կազմակերպությունը հասարակական միավորում է, որը կամավորության սկզբունքով միավորում է աշխատողներին՝ նրանց աշխատանքային ու դրա հետ կապված սոցիալական և այլ շահերն ու իրավունքները ներկայացնելու և պաշտպանելու համար:

Արհմիությունների տեսակներն են՝

- **Արհեստակցական կազմակերպություն.** հասարակական միավորում, որն օրենքով սահմանված կարգով և ազատ կամքի դրսևորումով միավորում է տվյալ գործատուի հետ աշխատանքային հարաբերությունների մեջ գտնվող աշխատողներին՝ իրենց աշխատանքային ու դրա հետ կապված մասնագիտական, տնտեսական, սոցիալական իրավունքներն ու շահերը ներկայացնելու և աշխատանքային հարաբերություններում դրանք պաշտպանելու նպատակով;
- **Արհեստակցական կազմակերպությունների միություն.** իրավաբանական անձանց միություն, որն օրենքով սահմանված կարգով միավորում է երկու և ավելի արհեստակցական կազմակերպությունների՝ աշխատողների աշխատանքային ու դրա հետ կապված մասնագիտական, տնտեսական և սոցիալական իրավունքներն ու շահերը ներկայացնելու և աշխատանքային հարաբերություններում դրանք պաշտպանելու նպատակով;
- **Արհեստակցական կազմակերպությունների տարածքային միություն.** իրավաբանական անձանց միություն, որը միավորում է որոշակի տարածքում (մարզում կամ քաղաքում կամ որևէ առանձնահատկությամբ առանձնացված տարածքում) գործող արհեստակցական միությունների կեսից ավելիին, որոնց անդամագրված են տվյալ տարածքի առավելագույն թվով աշխատողներ՝ տվյալ տարածքի գործատուների միության, տեղական ինքնակառավարման և պետական կառավարման տարածքային մարմինների հետ փոխհարաբերություններում աշխատողների աշխատանքային ու դրա հետ կապված մասնագիտական, տնտեսական և սոցիալական իրավունքներն ու շահերը ներկայացնելու և աշխատանքային հարաբերություններում դրանք պաշտպանելու նպատակով;
- **Արհեստակցական կազմակերպությունների ճյուղային հանրապետական միություն.** իրավաբանական անձանց միություն, որը միավորում է տնտեսության (արտադրության, ծառայության, մասնագիտության)

¹ ՀՀ օրենքը Արհեստակցական միությունների մասին (ուժի մեջ է մտել 2001-ի հունվարի 15-ից). arlis.am.
<https://bit.ly/2SaqXmC>

համապատասխան ճյուղում (հարակից ճյուղերում) գործող արհեստակցական միությունների կեսից ավելին, որոնց անդամագրված են տվյալ ճյուղի առավելագույն թվով աշխատողներ՝ գործատուների համապատասխան ճյուղային միությունում, տեղական ինքնակառավարման և պետական կառավարման հանրապետական մարմիններում տնտեսության տվյալ ճյուղի աշխատողների աշխատանքային ու դրա հետ կապված մասնագիտական, տնտեսական և սոցիալական իրավունքներն ու շահերը ներկայացնելու և աշխատանքային հարաբերություններում դրանք պաշտպանելու նպատակով;

- **Արհեստակցական կազմակերպությունների հանրապետական միություն.** իրավաբանական անձանց միություն, որը միավորում է արհեստակցական կազմակերպությունների ճյուղային հանրապետական միությունների կեսից ավելին, որոնց անդամագրված են հանրապետությունում գործող արհեստակցական միությունների առավելագույն թվով անդամներ, իսկ անդամ կազմակերպությունները միավորում են առավելագույն թվով աշխատողների՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության և գործատուների հանրապետական միության հետ փոխհարաբերություններում աշխատողների աշխատանքային ու դրա հետ կապված մասնագիտական, տնտեսական և սոցիալական իրավունքներն ու շահերը ներկայացնելու և աշխատանքային հարաբերություններում դրանք պաշտպանելու նպատակով:

Արհմիությունների նպատակներն են՝

- ա) ներկայացնել և պաշտպանել արհեստակցական միության մասնակցի (անդամի) աշխատանքային ու դրա հետ կապված սոցիալական ու այլ շահերը և իրավունքները գործատուի և (կամ) երրորդ անձի մոտ.
- բ) գործատուի հրավերով մասնակցել արտադրական ծրագրերի մշակմանը և դրանց կենսագործմանը.
- գ) գործատուին ներկայացնել առաջարկություններ՝ աշխատողների աշխատանքի և հանգստի պայմանների բարելավման, նոր տեխնիկայի ներդրման, ձեռքի աշխատանքի թեթևացման, արտադրական նորմաների վերանայման, աշխատանքի վարձատրության չափի և կարգի վերաբերյալ.
- դ) գործատուի հետ համագործակցել արհեստակցական միության մասնակցի (անդամի) պարգևատրման և խրախուսման հարցերում.
- ե) գործատուի ներկայացմամբ քննարկել աշխատանքային կարգապահության խախտում թույլ տված արհեստակցական միության մասնակցի (անդամի) հարցը:

Արհմիություններին տրված իրավունքներն են՝

1. Կոլեկտիվ պայմանագիր (համաձայնագիր) կնքելու իրավունքը,
2. Աշխատանքի պայմանների հետ կապված իրավունքները,
3. Տեղեկություններ ստանալու և տարածելու իրավունքը,
4. Միջնորդագիր ներկայացնելու իրավունքը,
5. Գործադուլներ և զանգվածային այլ միջոցառումներ անցկացնելու իրավունքը:

Համաձայն «Հայաստանի արհմիությունների կոնֆեդերացիա» արհեստակցական կազմակերպությունների հանրապետական միության կանոնադրության՝ «Հայաստանի արհմիությունների կոնֆեդերացիա» արհեստակցական կազմակերպությունների հանրապետական միությունը (ՀԱՄԿ)՝ արհեստակցական կազմակերպությունների ճյուղային հանրապետական միությունների (ՃՀՄ) կամավոր միավորում է: ՀԱՄԿ-ի կազմում ճյուղային միությունները պահպանում են իրենց ինքնուրույնությունը և իրավաբանական անձի կարգավիճակը, ունեն հավասար իրավունքներ և պարտականություններ: Գյուղային միություններին իրենց հերթին անդամակցում են ինչպես տնտեսության համապատասխան ճյուղում գործող արհեստակցական միությունները (վերելում սահմանված ձևով), այնպես էլ արհեստակցական կազմակերպությունների տարածքային միությունները: Գյուղային միությունների գործունեությունը կանոնակարգվում է Արհեստակցական միությունների մասին ՀՀ օրենքով, Գյուղային միության կանոնադրությունով²:

Արհեստակցական միության (թե՛ ՀԱՄԿ-ի մակարդակում, թե՛ Գյուղային արհմիությունների մակարդակում եւ թե՛ արհեստակցական կազմակերպության մակարդակում) բարձրագույն մարմինը նրա ժողովն է՝ (համաժողովը, համագումարը), որը հրավիրվում է նրա կանոնադրությամբ սահմանված կարգով եւ ժամկետներում, բայց ոչ պակաս քան հինգ տարին մեկ անգամ: Արհեստակցական միության բարձրագույն մարմինն ունի նրա գործունեության ցանկացած հարցի վերջնական լուծման իրավունք եւ նրա բացառիկ իրավասությունն է՝ ա. արհեստակցական միության կանոնադրության հաստատումը եւ փոփոխումը, բ. արհեստակցական միության ղեկավար եւ

---

² Մանրամասն տե՛ս «Հայաստանի արհմիությունների կոնֆեդերացիա» արհեստակցական կազմակերպությունների հանրապետական միության կանոնադրությունը՝ http://www.hamk.am/post_view.php?lang=arm&id=151

վերահսկողություն իրականացնող մարմինների ընտրությունը եւ գ. արհեստակցական միության վերակազմակերպման եւ լուծարման մասին որոշումների ընդունումը: